

Asia: VN/25570/2023-OM-54

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; uusi välitysmenettelylaki

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt Helsingin hovioikeudelta lausuntoa välimiesmenettelylain uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä. Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka korvaisi voimassa olevan välimiesmenettelystä annetun lain. Uudistuksen lähtökohtana on tarve lain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL:n mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita.

Mietinnössä ehdotetaan muun ohella, että tietyt välitysmenettelyn aikana tehdyt välitysoikeuden ratkaisut voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn aikana. Ehdotuksena on myös, että välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimissa pääosin keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen.

Hovioikeus lausuu yleishuomiona, että asian jatkovalmistelussa olisi aiheellista kiinnittää tarkemmin huomiota, miten välitysmenettelyyn liittyvät tuomioistuinasiat on tarkoitus käsitellä tuomioistuimissa ja missä järjestyksessä tuomioistuinten ratkaisuihin on ajateltu haettavan muutosta, jos muutoksenhaun on tarkoitettu olevan sallittua. Tämä koskee erityisesti ehdotuksessa tarkoitettuja uusia tuomioistuinasioita, jotka jatkossa käsiteltäisiin Helsingin hovioikeudessa ensimmäisenä tuomioistuimena.

Lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentin mukaan 18 §:ssä ja 44 §:ssä tarkoitetut asiat on ehdotettu käsiteltävän kanneasioina sekä 15, 20 ja 45 §:ssä tarkoitetut asiat hakemusasioina siten, että Helsingin hovioikeus olisi ensimmäinen asiaa käsittelevä tuomioistuin.

Edellä tarkoitetuista asioista 44 §:n mukainen välitystuomion kumoamisasia ja 45 §:n mukainen välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva asia ovat sellaisia, jotka on myös

voimassa olevan lain mukaan käsitelty tuomioistuimissa. Näiden osalta ehdotetuissa pykälissä on voimassa olevan sääntelyn mukaisesti määritelty myös menettelyyn liittyviä kysymyksiä. Esimerkiksi ehdotetussa 45 §:ssä on todettu, että hakemukseen on liitettävä käännös välitystuomiosta tai sen jäljennös ja mahdollisesti sen käännös suomeksi tai ruotsiksi. Lisäksi säännöksessä on määritelty, että asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä, jollei tuomioistuin muuta määrää. Ehdotetussa 44 §:ssä on puolestaan voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti säännös asian käsittelyn lykkäämismahdollisuudesta. Sekä ehdotetun 44 §:n että 45 §:n mukaisten asioiden käsittelyn osalta keskeisin menettelyllinen muutos olisi se, että ne jatkossa käsiteltäisiin alioikeuden sijasta ensimmäisenä oikeusasteena Helsingin hovioikeudessa. Oikeudenkäymiskaaren 27 luvussa on säännökset, jotka koskevat menettelyä hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä riita- ja rikosasioissa. Jatkovalmistelussa olisi aiheellista kiinnittää huomiota, miten hyvin nuo oikeudenkäymiskaaren säännökset soveltuvat asioiden käsittelyyn hovioikeudessa vai onko uudistuksen yhteydessä tarpeen säätää uusia menettelyyn liittyviä tarkempia säännöksiä. Oikeudenkäymiskaaren 27 luvun säännöksiä nimittäin käytännössä sovelletaan hyvin harvoin riita-asioissa.

Sen sijaan ehdotetussa 15 §:ssä ei ole tarkemmin määritelty, miten esteellisyyttä koskeva kysymys saatetaan tuomioistuimen ratkaistavaksi ja miten menettelyn on tarkoitettu tuomioistuimessa etenevän. Ehdotetussa pykälässä on vain todettu määräaika, jonka kuluessa asianosaisen on pyydettävä tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskeva kysymys. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaan kysymys olisi ilmeisesti hakemusasista. Myöskään ehdotetussa 20 §:ssä ei ole tarkemmin määritelty, miten turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskeva hakemus saatetaan vireille hovioikeudessa ja miten hakemus on tarkoitus käsitellä. Sama koskee turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi vahvistamista koskevan päätöksen kumoamista ja muuttamista. Tarkempia menettelysäännöksiä ei ole myöskään siitä, miten ehdotetussa 18 §:ssä tarkoitettu välitysoikeuden toimivaltaa koskeva ratkaisu saatetaan hovioikeudessa vireille ja miten tällainen asia on hovioikeudessa tarkoitus käsitellä. Ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaan kysymys olisi kuitenkin kanneasiasta. Etenkin näiden uusien tuomioistuinasioiden osalta jatkovalmistelussa olisi aiheellista pohtia, ovatko hovioikeusmenettelyä koskevat oikeudenkäymiskaaren säännökset sellaisinaan riittäviä menettelysäännöksiä hovioikeuskäsittelyä varten vai olisiko uudistuksen yhteydessä tarpeen säätää tarkemmin, miten lakiehdotuksen 15, 18 ja 20 §:n mukaiset asiat käsitellään ja ratkaistaan hovioikeudessa.

Vertailun vuoksi hovioikeus toteaa, että lakiehdotuksessa on myös säännökset palkkioita ja kulukorvauksia koskevasta muutoksenhausta (lakiehdotuksen 41 §). Säännökset pääosin vastaavat voimassa olevan lain vastaavia säännöksiä. Ehdotetussa 41 §:n 2 momentissa on määritelty, miten muutosta haetaan, ja 3 momentissa on määritelty, mille tahoille tuomioistuimen on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Säännöksen perusteluissa (mietinnön s. 89) on todettu, että muutoksenhaku käsiteltäisiin tuomioistuimessa oikeudenkäymiskaaren 8 luvun mukaisena hakemusasiana.

Jatkovalmistelussa on aiheellista pohtia myös, olisiko hovioikeudessa ensiasteena käsiteltävien asioiden osalta tarpeen säätää erikseen, miten hovioikeuden ratkaisuun haetaan muutosta.

Silloin, kun hovioikeus tutkii ja ratkaisee asian ensimmäisenä oikeusasteena, pääsääntönä on, että muutosta hovioikeuden ratkaisuun saa hakea valittamalla korkeimpaan oikeuteen eikä muutoksenhakijan tarvitse pyytää korkeimmalta oikeudelta valituslupaa. Tähän pääsääntöön on kuitenkin poikkeuksia, joista on säädetty erikseen. Esimerkiksi lapsen palauttamista Haagin sopimuksen nojalla koskevat hakemukset ovat sellaisia, jotka Helsingin hovioikeus käsittelee ja ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena mutta hovioikeuden ratkaisusta valittaminen korkeimmalle oikeudelle edellyttää valituslupaa (ks. lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 6 luku 42 § 1 momentti). Vastaavanlainen sääntely muutoksenhausta on omaksuttu myös elinkautisvankien vapauttamismenettelystä annetussa laissa. Sen 8 §:ssä on erikseen säädetty, että muutoksenhaku valittamalla korkeimmalle oikeudelle edellyttää valitusluvan myöntämistä. Kummassakin edellä mainitussa laissa on myös hovioikeusmenettelyä koskevia säännöksiä.

Hovioikeus käsittelee ja ratkaisee ensimmäisenä tuomioistuimena myös esimerkiksi asianajajien valvonta-asioita. Tästä menettelystä on säännökset asianajajista annetussa laissa. Sanotussa laissa ei ole säädetty, miten hovioikeuden ratkaisuun haetaan muutosta. Lain mukaan asianajajan valvonta-asia on hovioikeudessa kuitenkin valitusasia, joka tulee vireille valituskirjelmän tekemisellä. Tällaisessa valvonta-asiassa annettuun hovioikeuden ratkaisuun haetaan muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla ja valittaminen edellyttää valituslupaa (ks. KKO 1982-II-180).

Jos lakiehdotuksen 15, 18, 20, 44 ja 45 §:ssä tarkoitetut tuomioistuinasiat on tarkoitus keskittää Helsingin hovioikeuteen, jatkovalmistelussa on tarpeen arvioida, olisiko asioiden käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun järkevää säätää vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi lapsen palauttamista Haagin sopimuksen nojalla koskevista asioista tai asianajajan valvontaa koskevista asioista. Pohdittavana voisi olla sekin, olisivatko 15 §:ssä ehdotetut esteellisyyttä koskevat asiat ja 18 §:ssä ehdotetut toimivaltaa koskevat asiat välitysmenettelyn kestäessä varsinaisesti hakemus- tai kanneasioita vai jonkinlaisia valituksen perusteella vireille pantavia asioita (vrt. asianajajien valvontaa koskevat asiat). Vertailun vuoksi hovioikeus nostaa esille myös esimerkiksi öljypäästömaksua koskevat asiat, joista säädetään merenkulun ympäristönsuojelulain 3 luvussa. Sanotussa luvussa on säädetty, miten viranomaisen tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla käräjäoikeuteen (merioikeutena) ja miten asiaa tuomioistuimessa käsitellään.

2. 1 luku Yleiset säännökset

Lakiehdotuksen 2 §:ssä on säännös tiedoksiantojen vastaanottamisesta. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan pykälää ei sovelleta tuomioistuimen toimittamiin tiedoksiantoihin.

Koska lakiehdotuksessa esitetään, että tiettyjä kysymyksiä voitaisiin jo välitysmenettelyn vireillä ollessa saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi, jatkovalmistelussa saattaisi olla järkevää pohtia, tulisiko tuomioistuimella olla mahdollisuus antaa tiedoksiantoja välitysmenettelyn asianosaisten välitysoikeudelle ilmoittamiin prosessiosoitteisiin. Tällainen voisi sujuvoittaa asian käsittelyä tuomioistuimessa.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä on säännökset tiettyjen asioiden keskittämisestä Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ja Helsingin hovioikeuteen. Helsingin hovioikeus kannattaa ehdotusta asioiden keskittämisestä Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuteen ja Helsingin hovioikeuteen mietinnössä esitetyllä tavalla.

Tulevien juttumäärien oletetaan olevan varsin pieniä. Keskittäminen mahdollistaa erikoistumisen välitysmenettelyihin ja Helsingin hovioikeudessa sekä Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa on osaamista välimiesmenettelyasioissa. Iso tuomarivolyymi takaa osaamisen jatkuvuuden. Sekä Helsingin hovioikeus että Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus ovat kaksikielisiä tuomioistuimia.

Helsingin hovioikeuden käsiteltäväksi ehdotettujen asioiden osalta hovioikeus viittaa edellä jaksossa ”Yleistä” lausuttuun.

3. 2 luku Välityssopimus

-

4. 3 luku Välitysoikeuden kokoonpano

Lakiehdotuksen 15 §:ssä on säännökset välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskevasta menettelystä. Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan, jos välitysoikeuden jäsenen esteelliseksi julistamista koskeva vaatimus ei menesty, esteelliseksi julistamista vaatinut asianosainen voi pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskevan kysymyksen. Lakiehdotuksen 1 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan tällainen asia käsitellään Helsingin hovioikeudessa hakemuksesta.

Säännöksen perusteluissa (mietinnön s. 59) on todettu, että mikäli asianosainen ei pyydä tuomioistuinta ratkaisemaan esteellisyyttä koskevaa kysymystä, hän ei voi vedota esteellisyyteen myöhemmin välitystuomion kumoamisperusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena. Perustelujen mukaan, jos esteellisyyttä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta välitystuomion antamisen ajankohtana, asianosaisen olisi muutettava vaatimuksiaan tai nostettava välitystuomion kumoamista koskeva kanne 44 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota esteellisyyväitteeseen.

Perusteluissa todettu seuraus, jonka mukaan esteellisyyväitteen tehnyt asianosainen ei voi vedota esteellisyyteen välitystuomion kumoamisperusteena tai täytäntöönpanon esteperusteena, jollei hän ole saattanut esteellisyyksymystä välitysmenettelyn aikana tuomioistuimen ratkaistavaksi, ei ilmene ehdotetusta säännöksestä. Seuraus ei ilmene yksiselitteisesti myöskään ehdotetusta 7 luvun 44 §:stä tai 8 luvun 46 §:stä eikä myöskään ehdotetusta 1 luvun 3 §:stä.

5. 4 luku Väilysoikeuden toimivalta

Ehdotuksen 18 §:n 1–3 momentissa on säännökset väilysoikeuden toimivallasta päättää omasta toimivallastaan ja niin sanotusta erillisyyssperiaatteesta sekä toimivaltaa koskevan väilyteen tekemisestä ja ratkaisemisesta väilysoikeudessa. Ehdotetussa 4 momentissa on säännös toimivaltaa koskevan kysymyksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Sen mukaan, jos väilysoikeus on päätöksessään väilysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan kokonaan tai osittain, taikka päätöksessään väilysmenettelyn aikana tai lopullisessa väilystuomioissa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita kokonaan tai osittain, asianosainen voi saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Ehdotuksen 1 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan tällainen asia käsiteltäisiin Helsingin hovioikeudessa kanneasiana.

Ehdotetun tuomioistuinmenettelyn osalta hovioikeus viittaa edellä jaksossa ”Yleistä” lausuttuun. Lisäksi hovioikeus toteaa, että ehdotettu 4 momentti on ainakin osin vaikeaselkoinen. Ilmeisesti ehdotetussa momentissa on tarkoitettu, että väilysmenettelyn aikana tehdyn toimivaltaratkaisun voisi saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi riippumatta väilysoikeuden ratkaisun lopputuloksesta. Sen sijaan, jos väilysoikeus on tehnyt toimivaltaansa koskevan ratkaisun lopullisessa väilystuomioissa, kysymyksen toimivallasta voisi ehdotetun momentin nojalla saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi vain, jos väilysoikeus on katsonut, että siltä puuttuu toimivalta (kokonaan tai osittain). Viimeksi mainittu on johdonmukainen sen kanssa, että toimivallan ylitys on ehdotetun 44 §:n mukaan väilystuomion kumoamisperuste. Ehdotetussa momentissa määritelty määräaika asian saattamiseksi tuomioistuimeen on kytketty siihen, milloin asianosainen on saanut tiedon päätöksestä tai väilystuomiosta. Säännöksessä tarkoitettaneen, että määräaika alkaa kulua juuri sen ratkaisun tiedoksisaannista, jossa toimivaltaa koskeva kysymys on ratkaistu, eikä vaihtoehtoja ole. Jatkovalmistelussa saattaisi olla aiheellista harkita, olisiko ehdotettu momentti syytä muotoilla selkeämmäksi.

Säännöksen perusteluissa (mietinnön s. 63) on todettu, että mikäli asianosainen ei saattaisi väilysmenettelyn aikaista toimivaltaratkaisua tuomioistuimen tutkittavaksi, asianosainen menettäisi oikeutensa vedota toimivaltaylitykseen väilystuomion kumoamisperusteena. Lisäksi perusteluissa on todettu, että jos toimivaltaväilyttä koskeva kysymys olisi tuomioistuimessa vielä ratkaisematta väilystuomion antamisen ajankohtana, asianosaisen olisi muutettava vaatimuksiaan tai nostettava väilystuomion kumoamista koskeva kanne 44 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa voidakseen edelleen vedota toimivaltaväilyteeseen.

Perusteluissa todettu seuraus, jonka mukaan toimivallan ylitykseen vedonnut asianosainen menettäisi oikeutensa vedota toimivallan ylitykseen väilystuomion kumoamisperusteena, jollei hän ole saattanut väilysmenettelyn aikaista toimivaltaratkaisua tuomioistuimen tutkittavaksi, ei ilmene ehdotetusta säännöksestä. Seuraus ei ilmene yksiselitteisesti myöskään ehdotetusta 7 luvun 44 §:stä eikä ehdotetusta 1 luvun 3 §:stä.

Ehdotetun pykälän 3 momentin perusteluissa (mietinnön s. 62) on todettu, että väilysoikeus ei tutkisi toimivaltaansa omasta aloitteestaan, vaan vain asianosaisen tekemästä tässä momentissa

tarkoitetusta väitteestä. Tämä ei ilmene ehdotetuista säännöksistä. Toisaalta tarkoituksenmukaisena voitaneen pitää sellaista, että välitysoikeus ainakin joissakin tilanteissa tutkisi toimivaltansa myös omasta aloitteestaan. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin, kun toinen asianosainen on jättäytynyt kokonaan passiiviseksi.

Lakiehdotuksen 19 §:ssä on säännökset kolmannen tahon liittämistä asianosaiseksi välitysmenettelyyn ja välitysmenettelyjen yhdistämisestä. Jos välitysoikeutta ei ole asetettu, ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan liittämistä voi päättää tuomioistuin. Lakiehdotuksesta ei ilmene, onko tuomioistuimen ratkaisu tarkoitettu sellaiseksi, johon on mahdollista hakea muutosta.

6. 5 luku Asian käsittely välitysmenettelyssä

Hovioikeus esittää huomiona, että kannetta ja vastausta koskevaan 26 §:ään ehdotettu uusi 3 momentti, joka koskee määräpäivän asettamista pääasiaan liittyvien uusien vaatimusten, väitteiden ja todistelun esittämiselle, poikkeaa hieman esimerkiksi Keskuskauppakamarin välitysmenettelysääntöjen 35 §:stä. Ehdotetulla 3 momentilla lienee tavoiteltu samaa kuin viimeksi mainitulla sääntökohdalla. Ehdotetussa momentissa ei kuitenkaan tehdä eroa kirjallisten todisteiden esittämisen ja todistajien nimeämisen välillä kuten sääntökohdassa, vaan siinä puhutaan yleisesti todistelun esittämisestä. Lisäksi ehdotettu momentin ilmaisu ”esittää pääasiaan liittyviä uusia väitteitä” poikkeaa tyypillisesti lainsäädännössä käytetyistä ilmaisuista (”ilmoittaa vaatimusten perusteena olevat seikat”, ”vedota seikkaan” tms.). Näistä syistä ja koska mallilaissa ei ole vastaavaa säännöstä, jatkovalmistelussa voisi olla syytä harkita ehdotetun momentin sanamuotoja, jos momentti nähdään tarpeelliseksi.

7. 6 luku Välitystuomio

Hovioikeus esittää huomiona, että osa- ja välituomiota koskevan 36 §:n 3 momentissa käytetään ilmaisua ”jolleivät molemmat asianosaiset vastusta välituomion antamista”. Lakiehdotuksen mukaisessa välitysmenettelyssä voi olla asianosaisia myös enemmän kuin kaksi. Ehdotetun momentin sanamuotoa voi olla aiheellista täsmentää tämän mukaiseksi.

8. 7 luku Välitystuomion kumoaminen

Lakiehdotuksen 44 §:ssä on säännökset välitystuomion kumoamisesta. Ehdotetun 3 momentin mukaan tuomioistuimen on otettava 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettut perusteet huomioon omasta aloitteestaan. Kuten hovioikeus on välitysmenettelylain uudistamista koskevasta arviomuistiosta antamassaan lausunnossa 28.6.2024 todennut, hovioikeuden näkemyksen mukaan suomalaiseen järjestelmään sopii huonosti se, että tuomioistuin viran puolesta kumoaisi välitystuomion, eikä hovioikeus näe tällaiselle tarvetta. Välitystuomion kumoamista koskevaa kanneasiaa on pidetty dispositiivisena riita-asiana, jossa asianosaiset voivat tehdä myös sovinnon.

Ehdotetun 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettut perusteet vastaavat sinänsä mallilain 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan (i) ja (ii) kohtia. Jatkovalmistelussa saattaisi kuitenkin olla aiheellista selvittää, onko mallilaissa tarkoitettu, että tuomioistuin ottaisi sanotut kumoamisperusteet huomioon omasta aloitteestaan, vai onko mallilaissa mahdollisesti tarkoitettu, ettei asianosaisen tarvitse esittää niistä näyttöä. Tältä osin hovioikeus kiinnittää huomiota siihen, että mallilain 34 artiklan 2 kohdan a

alakohdan kumoamisperusteiden osalta mallilaissa on käytetty ilmaisua "An arbitral award may be set aside by the court specified in article 6 only if (a) the party making the application furnishes proof that - -". Artiklan 2 kohdan b alakohdan kumoamisperusteiden osalta mallilaissa on puolestaan käytetty ilmaisua "or (b) the court finds that - -".

Jos tuomioistuimen oma-aloitteisuus nähdään tarkoituksenmukaiseksi, jatkovalmistelussa voisi olla aiheellista harkita, tulisiko ehdotetun 3 momentin sanamuotoa tarkistaa vähemmän velvoittavaksi, esimerkiksi seuravanlaiseksi: "Tuomioistuin voi ottaa 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut perusteet huomioon myös omasta aloitteestaan". Toisaalta sillä, miten tuomioistuimen oma-aloitteisesta tutkimisesta säädettäisiin, on vaikutuksia myös lakiehdotuksen 46 §:ään. Sen 3 momenttiin on ehdotettu säännöstä, jonka mukaan Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei voitaisi kieltäytyä, jos kumoamista koskeva kanne on lainvoimaisesti hylätty. Tämä ehdotettu sääntelytekniikka voisi puoltaa tuomioistuimen oma-aloitteista tutkimista myös kumoamisasiassa, vaikka se ei suomalaisen järjestelmään hyvin sovi.

Lisäksi hovioikeus viittaa siihen, mitä edellä on lausuttu lakiehdotuksen 15 ja 18 §:n osalta. Lakiehdotuksesta ei ilmene ainakaan yksiselitteisesti, että asianosainen menettäisi oikeutensa vedota kumoamisperusteena välitysoikeuden jäsenen esteellisyyteen tai välitysoikeuden toimivallan ylitykseen, jos tämä ei ole aiemmin saattanut kysymystä tuomioistuimen ratkaistavaksi.

9. 8 luku Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

Lakiehdotuksen 45 §:ssä on säännökset välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Tuomioistuinmenettelyn, erityisesti muutoksenhakua koskevan kysymyksen, osalta hovioikeus viittaa edellä jaksossa "Yleistä" lausuttuun.

Lakiehdotuksen 46 §:ssä on säännökset välitystuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteista. Ehdotetussa 4 momentissa on säännös, jonka mukaan Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei voitaisi kieltäytyä, jos 44 §:ssä tarkoitettu kanne on lainvoimaisesti hylätty. Hovioikeus on sanotun pykälän osalta edellä lausunut, että suomalaiseen järjestelmään sopii huonosti se, että tuomioistuin kumoamiskannetta tutkiessaan ottaisi oma-aloitteisesti huomioon 44 §:n 2 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut perusteet. Oma-aloitteinen tutkiminen sopii kuitenkin paremmin välitystuomion täytäntöönpanoa koskevan asian yhteyteen. Jos jatkovalmistelussa päädytään muuttamaan 44 §:n 3 momenttia siitä, mitä on ehdotettu, mahdollisen muutoksen vaikutukset tulisi ottaa huomioon siinä, miten ehdotetun 46 §:n 3 momentti muotoiltaisiiin.

Lisäksi hovioikeus viittaa siihen, mitä edellä on lausuttu lakiehdotuksen 15 §:n osalta. Lakiehdotuksesta ei ilmene ainakaan yksiselitteisesti, että asianosainen menettäisi oikeuden vedota välitysoikeuden jäsenen esteellisyyteen täytäntöönpanon esteperusteena, jos tämä ei ole perusteluissa (mietinnön s. 59) todetulla tavalla saattanut kysymystä tuomioistuimen ratkaistavaksi.

10. 9 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Ehdotetun 49 §:n 3 momentti, jonka mukaan ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, saattaa olla vaikutuksiltaan tulkinnanvarainen. Sillä ei tarkoitettane, että ennen lain voimaantuloa tehtyyn välityssopimukseen perustuvaan välitysmenettelyyn sovellettaisiin voimassa olevaa lakia välimiesmenettelystä. Jos välitysmenettelystä on määrätty esimerkiksi yhtiöjärjestyksessä, testamentissa tai vanhahkossa osakassopimuksessa, tarkoituksena lienee, että välitysmenettelyyn sovelletaan uutta välitysmenettelylakia, jos välitysmenettely on pantu vireille uuden lain voimaantulon jälkeen.

11. Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

-

12. Muut huomiot

-

Lehtonen Elina

Helsingin hovioikeus - Lausunnon on valmistellut hovioikeudenneuvos Pertti Lenkkeri. Hovioikeuden presidentti Asko Välimaa.